

IN RETIES' VELDEN

WANDEL EN FIETS LANGS BLOEIENDE KLAPROZEN

R RETIE

 Vlaanderen
verbeelding werkt

TAKING CARE OF
FLANDERS FIELDS
agentschap voor natuur en bos herdenkt 2014-2018

RETIE IS EEN BIJ-VRIENDELIJKE GEMEENTE!

Sinds 2014 is Retie een 'bij-vriendelijke gemeente'. En dat is meer dan ooit broodnodig: een recente wetenschappelijke studie uit Duitsland toonde nog aan dat vandaag liefst 70 % minder vliegende insecten voorkomen dan 30 jaar geleden, misschien was je dat al opgevallen bij het poetsen van je auto in de zomer. Hun belang kan helaas nauwelijks overschat worden, want bijen en andere vliegende insecten leveren een enorme bijdrage aan onze samenleving. Bestuiving is

immers noodzakelijk voor meer dan 75 % van onze voedingsgewassen, dus zorgen bijen, hommels en consoorten ervoor dat we kunnen genieten van heerlijk fruit zoals kersen en appels, maar ook van groenten zoals courgettes, tomaten en paprika's. Zelfs koffie, zonnebloemolie en mosterd zouden verdwijnen zonder de bij ... zonder bijen geen lekkernijen!

De bloemenakkers die voor dit project werden ingezaaid passen in dit verhaal. Door meer bloeiende planten te voorzien op openbaar domein komen we tegemoet aan het gebrek aan nectar en stuifmeel waarmee de insectenpopulaties te kampen hebben. Dit project kwam tot stand in nauwe samenwerking met onze Retiese Biebond Sint-Ambrosius. We kozen voor een afwisseling tussen klaprozen en Tübinger zaadmengsel, dat bestaat uit o.a. boekweit, gele mosterd, goudsbloem, dille, korenbloem en juffertje-in-'t-groen. Door deze mengeling wordt de bloei heel divers en over een lange periode gespreid, terwijl de klaprozen toch een prominente plaats behouden.

Wil je zelf ook meewerken aan een bij-vriendelijk Retie? Daarvoor willen we je alvast bedanken, want wist je dat alle tuinen in Vlaanderen samen groter zijn dan alle natuurgebieden samen? Je kan dus wel degelijk een verschil maken door het typische gazon-en-buxus-patroon te doorbreken en te kiezen voor wat meer inheemse variatie. Onthoud vooral volgende drie tips:

1. Gebruik geen pesticiden. De meeste zijn immers niet alleen schadelijk voor de soort die je wil verdelgen, maar doden ook andere soorten die wél nuttig zijn.
2. Zorg voor een gevarieerd voedselaanbod, dus veel bloeiende planten. En zorg bovendien voor veel verschillende planten: zo hebben bijen en insecten voedsel het hele jaar door.
3. Zorg voor nestgelegenheid, zoals een bijenhotel. Dat is makkelijk zelf te maken en bovendien leuk om met kinderen te doen.

Meer informatie: www.retie.be/bijvriendelijke-gemeente

De routes in deze brochure kan je ook terugvinden via **izi**.TRAVEL. Download de app op je smartphone, zoek 'Retie' en wandel of fiets de routes met audio-instructies. Bovendien krijg je op ieder punt bijkomende informatie.

23 percelen met klaprozen.

23 gesneuvelde Retiese soldaten.

23 gedichten.

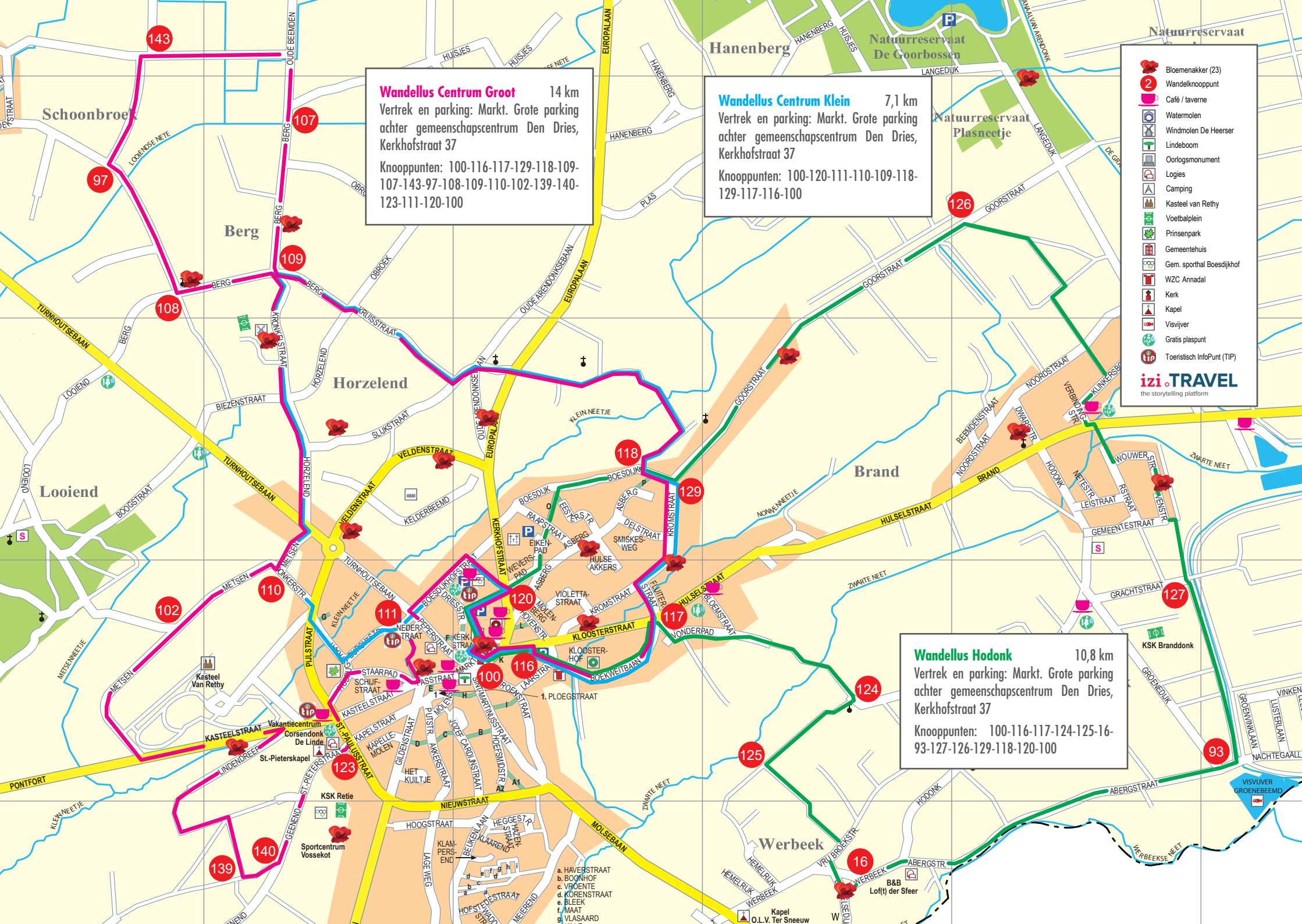
23 verhalen.

In elk verhaal spreekt een gesneuvelde soldaat je toe vanuit het verleden, waar door de gruwel van Den Grooten Oorlog pijnlijk dichtbij komt en tastbaar wordt. Dit project kwam tot stand in samenwerking met onze heemkundige kring Zeven Neten. Hun opzoekwerk, samen met het onderzoek dat gebeurde binnen het educatieve project Kempense Klaprozen leidde tot een schat aan informatie die dit alles mee mogelijk maakte.

'Wij zijn de doden' luidt het in het gedicht.
Wij brengen hulde, 23 keer.

Meer informatie: www.kempenseklaprozen.be - www.zevenneten.be

Wandellus Centrum Groot 14 km
 Vertrek en parking: Markt. Grote parking achter gemeenschapscentrum Den Dries, Kerkhofstraat 37
 Knooppunten: 100-116-117-129-118-109-107-143-97-108-109-110-102-139-140-123-111-120-100

Wandellus Centrum Klein 7,1 km
 Vertrek en parking: Markt. Grote parking achter gemeenschapscentrum Den Dries, Kerkhofstraat 37
 Knooppunten: 100-120-111-110-109-118-129-117-116-100

Wandellus Hodonk 10,8 km
 Vertrek en parking: Markt. Grote parking achter gemeenschapscentrum Den Dries, Kerkhofstraat 37
 Knooppunten: 100-116-117-124-125-16-93-127-126-129-118-120-100

- Bloemenakker (23)
  - Wandelknooppunt
  - Café / taverne
  - Watermolen
  - Windmolen De Heeser
  - Lindeboom
  - Oorlogsmonument
  - Logies
  - Camping
  - Kasteel van Rethy
  - Voetbalplein
  - Prinsenspark
  - Gemeentehuis
  - Gem. sporthal Boesdijkhof
  - WZC Annadal
  - Kerk
  - Kapel
  - Visvijver
  - Gratis plaspunt
  - Toeristisch InfoPunt (TIP)
- izi. TRAVEL**
 the storytelling platform

- a. HAVERSTRAAT
- b. BOONHOF
- c. VROENITE
- d. KORENSTRAT
- e. BLEEK
- f. MAAT
- g. VLASAARD

- Bloemenakker (23)
  - Wandelknooppunt
  - Café / taverne
  - Watermolen
  - Windmolen De Heeser
  - Lindeboom
  - Oorlogsmonument
  - Logies
  - Camping
  - Kasteel van Rethy
  - Voetbalplein
  - Prinsenpark
  - Gemeentehuis
  - Gem. sporthal Boesdijkhof
  - WZC Annadal
  - Kerk
  - Kapel
  - Visvijver
  - Gratis plaspuut
  - Toeristisch InfoPunt (TIP)
- izi TRAVEL**
the storytelling platform

Wandellus Schoonbroek 5,2 km
 Vertrek en parking: Kerkplein Schoonbroek
 Knooppunten: 142-143-107-109-108-97-106

Kortijnen

Schoonbroek

Berg

Horzeland

Looiend

Obroek

Fietslus West 14 km

- Bloemenakker (23)
- Wandelknooppunt
- Café / taverne
- Watermolen
- Windmolen De Heerser
- Lindeboom
- Oorlogsmonument
- Logies
- Camping
- Kasteel van Rethy
- Voetbalplein
- Prinsenvak
- Gemeentehuis
- Gem. sporthal Boesdijkhof
- WZC Annadal
- Kerk
- Kapel
- Visvijver
- Gratis playspunt
- Toeristisch InfoPunt (TIP)

izi.TRAVEL
the storytelling platform

- a. HAVERSTRAAT
- b. BOONHOF
- c. VROENTE
- d. KORENSTRAAT
- e. BLEEK
- f. MAAT
- g. VLASAARD
- h. HILLE
- i. WAAIENBERG

Fietslus Noord 14 km
Fietslus Zuid 18 km

- Bloemakker (23)
  - Wandelknooppunt
  - Café / taverne
  - Watermolen
  - Windmolen De Heerser
  - Lindeboom
  - Orlogsmonument
  - Logies
  - Camping
  - Kasteel van Rethy
  - Voetbalplein
  - Prinsenvak
  - Gemeentehuis
  - Gem. sporthal Boesdijkhof
  - WZC Annadal
  - Kerk
  - Kapel
  - Visvijver
  - Gratis plaspunt
  - Toeristisch InfoPunt (TIP)
- izi.TRAVEL**
 the storytelling platform

Van 21 juli t.e.m. 19 augustus organiseert de Desselse werkgroep Pleintjes met een verhaal een tentoonstelling rond WO1 in de Werbeekse kapel Onze-Lieve-Vrouw Ter Sneeuw. Een uitgelezen kans om een fietstocht te combineren met deze mooie tentoonstelling!

“In Vlaanderens velden”

In Vlaanderens velden staan papavers rood
tussen de kruisen, root aan root,
die merken onze plaats; en in de lucht
reppen leeuweriken, luid zingend nog, hun vlucht,
maar in 't geschut beneden klinkt hun lied verloren.

Wij zijn de doden. Pas is de dag voorbij
dat wij leefden, sneefden,
zagen de avondzonne gloren,
beminden, werden bemind, en nu, nu liggen wij
in Vlaanderens voren.

Zet onze strijd met de vijand voort;
begevend reiken onze handen u de toorts;
het is uw taak ze hoog te dragen.
Beschaamt gij 't vertrouwen in ons, de gevelden,
dan slapen wij niet, ofschoon papavers blaken
in Vlaanderens velden.

Luitenant-kolonel John McCrae, 1872 - 1918
Vertaling: Bert Decorte, 1915 - 2009